

TRANSPORT LOGISTIKASI TIZIMINI TASHKIL ETISHNING IQTISODIY AHAMIYATI

Muhammadamin Nurmatov

Andijon viloyati, “Alpomish merosi” MCHJ ta’sischisi

Andijon iqtisodiyot va qurilish instituti talabasi

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada muallif tomonidan logistika zanjirining barcha qismlarida sanoat ishlab chiqarish samaradorligiga ta’sirini oshirish va harajatlarni kamaytirish yuzasidan fikrlar yuritilgan bo‘lib, taklif qilinayotgan loyiha “Alpomish merosi” MCHJ sida o‘zining realizatsiyasini ham topgan. Muallif ishonadiki to‘plangan bilim hamda ma’lumotlar sohaga qiziqishi yuqori bo‘lgan insonlar uchun dasturul amal vazifasini bajaradi.

Kalit so‘zlar: logistika, yetkazib berish muddati, avto qatnovlar, transport infratuzilmasi, xalqaro tashishlarni tashkil etish, aholi farovonligini ta’minlash

Kirish.

Bugun mamlakatimizda barcha sohalarda bo‘lgani kabi korxonaning logistika tizimi turli elementlarni birlashtiradigan eng murakkab va ayni paytda yaxshi ishlaydigan mexanizmlardan biridir. Ushbu mexanizmning uzluksiz ishlashi, asosan, uning tarkibiy qismlarining har birining aniq ishlashi bilan belgilanadi, unda ishlatiladigan usul va texnologiyalarning mukammalligi yuqori bo‘lib, shuning har bir korxonada logistikani o‘rganish zarurligini vujudga keltiradi. Zamonaviy dunyoda ishlab chiqarishning jadal o‘sishi, turli korxonalar tomonidan ishlab chiqarilgan tovarlar nomenklaturasining kengayishi, omborlarni tashkil etilishi, bu esa o‘z navbatida korxonaning tovar aylanmasining o‘sishiga ta’sir qiladi. Bularning barchasi korxonani boshqarishda logistika rolini oshiradi. Logistika zanjirining barcha qismlarida sanoat ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va xarajatlarni kamaytirish asosan tarqatish tarmog‘ini oqilona tashkil etishga, xususan, harid qilish, saqlash, qadoqlash va transport vositalari kabi tovar harakatining muhim elementlariga bog‘liq. Transport logistikasi ham har qanday korxonaning iqtisodiy siyosati sohasiga kiradi, uning asosiy vazifasi yukni ishlab chiqaruvchidan ketgan paytdan boshlab va iste’molchiga topshirishgacha hamrohlik qilishdir. Yirik ishlab chiqarish korxonalari, odatda, o‘z transportiga ega. Kichik firmalar avtomobillarni ijaraga olishga yoki transport kompaniyalari bilan shartnomalar tuzishga majbur bo‘ladilar [1].

1-rasm

Yuqori sifatli transport logistikasi yukni o'z vaqtida yetkazib berishni va uning xavfsizligini nazarda tutadi. Shuning uchun logistika va transport menejerlari yukni minimal zarar bilan eng oqilona tashish jarayonini tashkil qilishlari, uning harakatini doimo nazorat qilishlari, joyni bir vaqtning o'zida bilishlari va kompaniyaga o'z vaqtida kelishlarini ta'minlashlari kerak. Ushbu ikki asosiy qoidaga rioya qilish orqali korxonalar o'z xarajatlarini sezilarli darajada kamaytirishga muvaffaq bo'ladilar. Hozirda hech qanday qattiq korxona transport logistikasiz ishlash olmaydi, aks holda bankrot bo'lish xavfi mavjud[2].

2-rasm

Korxonalarda "logistika bo'limlari" ning paydo bo'lishi bilan xom ashyo va tayyor mahsulotlarni yetkazib berish jarayoni yanada tizimli bo'lib, bu esa yo'l zaxirasini oqilona tanlashga olib keldi, yuklash, tushirish, transportni samarali boshqarish va natijada transport xarajatlarini kamaytirdi. Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Ayni paytda logistika muammolarini hal qilishda ishtirok etmayotgan har qanday savdo yoki ishlab chiqarish korxonasini tasavvur qilish qiyin "Alpomish merosi" MCHJ korxonasida 1000 ga yaqin ishchilar faoliyat yuritadilar. Nafaqat avto qatnovlar yuk tashlash uchun moslashgan balki, aholini qatnovi uchun ham mo'ljallangandir. Shunday qilib, korxona faoliyatida logistika T. Allegri fikriga ko'ra, kompaniya tovar, moliyaviy va axborot oqimlarini optimallashtirish imkonini beradi.

Logistika boshqaruvi zamonaviy bozor iqtisodiyoti sharoitida moliyaviy iqtisodiy, shuningdek, qonunchilik ta'minoti holatiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Bu holat, birinchi navbatda, avtotransport xizmatlari bozoriga, omborxona xo'jaligi muassasalariga, vositachilik tashkilotlarida avtotransport xizmatlarini shakllantirishga taalluqli bo'lishi kerak. Shunga qaramay, logistika sohasidagi ishlar faqat ushbu tendentsiyalar bilan chegaralanmaydi, bu juda ko'p qirrali. Bundan tashqari, logistika

ishlari korxonaning kadrlar ta'minoti, savdo faoliyati, axborot tizimlarini tashkil etish va boshqarish bo'yicha faoliyatni o'z ichiga oladi. Korxona boshqaruvida logistika yondashuvining o'ziga xos yangiligi, bu faoliyatning barcha sohalaridagi cheklangan munosabatlar bilan bog'liq bo'lib, ular birgalikda tovar-o'tkazuvchan tashkiliy tizimlarni shakllantirish, boshqaruvda oson va ish samaradorligini yuqori darajada namoyon etishdir. Iqtisodiy sohada yuqori rivojlangan mamlakatlar va Rossiyaning yirik korxonalari amaliyoti shuni ko'rsatadiki, logistika zamonaviy korxonalarning biznes jarayonlarida muhim o'rin tutadi. Turli biznes-jarayonlarni samarali rivojlantirish, ularning tashqi va ichki bozorlarda raqobat qilish qobiliyati asosan korxonaning logistika tizimi va umuman korxonaning logistika menejmenti rivojlanishi bilan belgilanadi. Transport logistikasining samaradorligi asosan kompaniyaning strategiyasi va taktikasiga bog'liq. Huddi shu paytni o'zida, rahbarlari kompleks marketing tadqiqotlar o'tkazish kerak (yuk, narxlar, xom ashyo yetkazib beruvchilar, tayyor mahsulotlar iste'molchilar, raqobatchilar), muqobil transport usullari va yuk tashish usullarini ko'rib, yozuvlarni ushlab qolish va ularning eng yaxshi natija va uni erishish uchun minimal xarajatlarni olish uchun xarajatlarini tahlil etish zarur. Ko'rsatiladigan xizmatlar siyosatiga transport jarayonini kompleks amalga oshirishga qaratilgan qarorlar va harakatlar kiradi.[3]

Demak, yuk tashishni tashkil etish, ularni tashish masofasini, miqdorini va yetkazib berish vaqtini hisobga olgan holda, mijozlarga qo'shimcha xizmatlarni ko'rsatish bilan birga rejalashtiriladi. Transport kompaniyalari o'z faoliyatini diversifikatsiya kengaytirish uchun juda tayyor bo'lishi bu mijozlarni jalb qilish salohiyatini oshiradi, foydani oshiradi, eng yangi transport texnologiyalarini joriy etishni tezlashtiradi, transport xizmatlari bozoridagi o'rnini mustahkamlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1-Tohirovich, Q. N. (2021). Xalqaro moliyaviy hisob standartlariga o'tish dolzarbligi. Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali, 1(2), 56-64.
- 2- Shaxrinoz Avazxonovna Kurbonova (2021). Mahsulot tannarxi hisobiga olishda boshqaruv hisobini takomillashtirish masalalari. scientific progress, 2 (8), 603-607.
- 3- Лебединский, А. К., & Мирсагдиев, О. А. (2012). Модели обслуживания вызовов в сетях оперативно-технологической и общетехнологической связи РЖД. Бюллетень результатов научных исследований, (3 (2)).